

Summit předsedů vlád zemí Visegrádské skupiny

Praha, 8. června 2016

My, předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny, přijímáme na setkání v Praze dne 8. června 2016 u příležitosti summitu zakončujícího české roční předsednictví Visegrádské skupiny následující prohlášení:

Letos slavíme 25. výročí založení Visegrádské skupiny. Od té doby se situace v Evropě značně proměnila. Zatímco se 90. léta minulého století nesla v duchu optimismu a vize rodícího se evropského domu coby společného cíle, dnes můžeme pozorovat známky eroze vzájemné důvěry a vytváření nových dělicích čar. Je pro to mnoho důvodů a lze je spatřovat především v hospodářském vývoji a návratu geopolitiky do Evropy spolu se vznikem intenzivních válečných konfliktů v nejbližším okolí Evropské unie.

Z tohoto důvodu se české předsednictví Visegrádské skupiny se sloganem “V4 Trust” (tedy “Visegrád pro důvěru”) snažilo na tyto trendy reagovat a překonat je, a to prostřednictvím výběru a zaměření svých priorit a posílením formátu V4+. Velmi důležitou úlohu v procesu prohlubování vzájemného porozumění v regionu hrál již tradičně také Mezinárodní visegrádský fond.

Slogan “V4 Trust” v sobě také zahrnuje důvěru v Evropskou unii a evropský integrační proces. Odráží se v něm přesvědčení sdílené zeměmi Visegrádské skupiny, že silná a efektivní Evropská unie společně s pevnými transatlantickými pouty představuje jedinou záruku pro společnou a bezpečnou budoucnost v regionu. Jako názorný příklad může v tomto ohledu posloužit racionální hospodářská politika, růst a konvergence zemí Visegrádské skupiny, jichž bylo dosaženo právě v těchto institucionálních rámcích. Země Visegrádské skupiny jsou připraveny se o tyto své zkušenosti podělit.

S cílem poskytnout prostor pro strategické úvahy o společném evropském ukotvení zemí Visegrádské skupiny přispělo české předsednictví k probíhajícím diskuzím o budoucnosti Evropy celkově a budoucnosti Evropské unie uspořádáním “Pražského evropského summitu”, který představuje první díl série konferencí s názvem “Budoucnost Evropy perspektivou Visegrádu”, jež budou pořádat země Visegrádské skupiny mezi lety 2016 a 2018.

Díky společnému úsilí Visegrádské skupiny a jejích partnerů z Evropské unie i mimo ní přicházelo české předsednictví Visegrádské skupiny s novými podněty pro nalezení společných evropských odpovědí na výzvy, jimž Evropa a Evropská unie čelí. V duchu tohoto evropského závazku země Visegrádské skupiny nadále poskytovaly materiální, finanční, expertní a další pomoc jak členským státům, tak zemím mimo Evropskou unii.

Evropský integrační proces se všemi svými výdobytky, svobodami a výhodami je neustálý a dlouhodobý proces, který ale nelze brát jako samozřejmost. Základním předpokladem úspěchu evropského integračního procesu je totiž především aktivní a konstruktivní dialog, ochota porozumět pozicím našich partnerů a efektivní snaha o překonání potenciálních rozporů, jež se mohou objevit. V tomto smyslu je Visegrádská spolupráce od samého počátku ryze evropským projektem, který si klade za cíl hrát aktivní roli v evropském integračním procesu a při podpoře demokratických hodnot. V souladu s tím zůstává Visegrádská skupina i nadále spolehlivým a konstruktivním partnerem pro otevřený dialog a každodenní spolupráci při vytváření společné evropské budoucnosti zasazené do silných transatlantických vztahů.

S ohledem na tyto skutečnosti přejí země Visegrádské skupiny nadcházejícímu polskému předsednictví ve Visegrádu, které bude zahájeno 1. července 2016, mnoho úspěchů a přijímají tímto program polského předsednictví. Země Visegrádské skupiny se ve stejném duchu těší na slovenské předsednictví v Radě Evropské unie od 1. července 2016 a vyjadřují Slovensku silnou podporu v tomto náročném úkolu s vědomím, že se Slovensko zaměří na svou institucionální úlohu nestranného zprostředkovatele kompromisů respektujících zájmy všech členských zemí Evropské unie.

Migrace

Vzhledem k tomu, že migrace i nadále představuje klíčovou výzvu současnosti, jsou země Visegrádské skupiny přesvědčeny, že je nezbytné usilovat o společná a koherentní řešení na evropské úrovni, která se zaměří na základní příčiny současných migračních tlaků, a to včetně ukončení války v Sýrii a Iráku a stabilizace situace v Libyi.

V dnešní době je do značné míry důvěra v Evropskou unii a její instituce závislá na tom, zda bude Evropská unie schopná si efektivně poradit s migrační výzvou. Účinná opatření a řešení v této komplexní oblasti se musí zakládat na konsenzu mezi členskými státy a na jejich proveditelnosti. Země Visegrádské skupiny proto opětovně zdůrazňují svou pokračující podporu důkladné ochrany vnějších hranic Evropské unie, řádnému řízení hranic, plně fungujícím hotspotům, efektivní návratové politice, řešení prvotních příčin migrace na samém začátku a plnému provádění dohody mezi EU a Tureckem. Dále zdůrazňují svou otevřenost diskutovat a schválit návrhy, které by podporovaly tyto cíle. V duchu solidarity jsou země Visegrádské skupiny připraveny poskytnout pomoc nejvíce zasaženým členským státům, zemím na balkánské migrační trase a zemím Východního partnerství.

Efektivní fungování Dublinského systému je zcela zásadní. Z toho důvodu zůstává pro země Visegrádské skupiny prioritou postupná dílčí reforma Dublinských pravidel zaměřená na výsledky, na jejímž začátku by mělo stát plné provádění stávajících pravidel při zohlednění politických vodítek stanovených Evropskou radou. Naproti tomu se Visegrádská skupina i nadále domnívá, že návrhy, které jsou založeny na povinném systému přerozdělování žadatelů o azyl, by mohly povzbuzovat další migraci, dále rozdělovat členské státy (a jejich jednotlivé společnosti) a nebudou v praxi fungovat. V obdobném smyslu postrádají "Nápravný mechanismus pro rozdělování žádostí o azyl" a systém pokut, které Evropská komise navrhla v květnovém balíčku k reformě Dublinského systému, jednomyslnou podporu členských států a neřeší slabiny současné azylové politiky, neboť odvrací pozornost pryč od samotné otázky reformy azylové politiky EU.

Země Visegrádské skupiny proto vyzývají Evropskou komisi a členské státy, aby u reformy Dublinského systému postupovaly vyváženěji a realističtěji. Jsou dále přesvědčeny, že pro posílení Dublinského systému by měl být využit pozvolný přístup opírající se o jasná fakta, jenž by se zaměřil na praktická dílčí zlepšení namísto pokusů o revoluční systémové změny.

Zvláštní opatření a návrhy legislativních aktů týkající se souvisejících výzev by měly odrážet celkový politický cíl a vodítka určená Evropskou radou. Země Visegrádské skupiny se domnívají, že cílem politiky EU by mělo být zajistit snížení smíšeného migračního tlaku na Evropu pomocí rozlišování skutečných žadatelů o azyl, prostřednictvím integrovaného souboru nástrojů Společné zahraniční a bezpečnostní politiky, Společné bezpečnostní a obranné politiky a rozvojové spolupráce, a to včetně zvážení vytvoření hotspotů mimo území EU a ochrany vnějších hranic.

Obrana

Země Visegrádské skupiny oceňují pokrok dosažený v oblasti obranné spolupráce, především pak při certifikaci a uvedení visegrádské Bojové skupiny EU do stavu připravenosti, dále modality visegrádské stálé modulární síly, mnohonárodní (vzdušné) cvičení, sdílení informací, koordinaci při plánování obrany a “V4 Plus” formáty spolupráce.

Země Visegrádské skupiny považují nadcházející summit NATO pořádaný Polskem za důležitý milník v procesu dlouhodobé adaptace Aliance. Summit by měl přijmout rozhodnutí o posílení odstrašujících a obranných pozic, schopností a struktury, mimo jiné pomocí preventivní přítomnosti sil NATO na území členů ze střední a východní Evropy. Dále by měl summit podpořit jednotu NATO a komplexní přístup k transatlantické bezpečnosti tak, aby byla Aliance schopná reagovat na všechny výzvy a hrozby přicházející z různých směrů. V tomto kontextu opětovně zdůrazňujeme význam jednoty a solidarity a nedělitelnosti bezpečnosti všech členů Aliance. Země Visegrádské skupiny rovněž očekávají, že summit NATO posílí partnerskou spolupráci a potvrdí politiku otevřených dveří NATO.

Země Visegrádské skupiny podporují kroky vedoucí k modernizaci obrany a zvýšení interoperability obranných schopností členských států NATO, přičemž opětovně připomínají závazky ze summitu ve Walesu.

Země Visegrádské skupiny podporují efektivní a dostatečné posílení baltských států a jsou připraveny přispět k tomuto úsilí. Zvláště schvalujeme plán rotačního cvičení V4 v baltských státech v roce 2017 jako součást opatření NATO k ujištění členů o jejich bezpečnosti. Pokud jde o naše aktivity v širším kontextu, země Visegrádské skupiny i nadále aktivně přispívají do mezinárodního úsilí při řešení různorodých výzev na Blízkém Východě, v Afghánistánu a Africe, jsou rovněž odhodlány udržovat bezpečnost na západním Balkánu.

Země Visegrádské skupiny budou usilovat o posílenou a produktivnější spolupráci mezi NATO a EU, která by směřovala ke strategickému partnerství, a to obzvláště v oblastech obrany proti hybridním hrozbám a kybernetické obraně. Očekáváme, že Globální strategie EU bude představena na červnové Evropské radě, a budeme úzce spolupracovat s nadcházejícím slovenským předsednictvím v Radě EU a Vysokou představitelkou a místopředsedkyní Komise Federicou Mogherini na následných souvisejících úkolech.

V této souvislosti podporujeme silnější a flexibilnější Společnou bezpečnostní a obrannou politiku založenou na dostatečných schopnostech rychlé a smysluplné reakce a znovu zdůrazňujeme význam silného a geograficky vyváženého evropského obranného průmyslu.

Referendum ve Spojeném království

Ačkoliv země Visegrádské skupiny uznávají, že rozhodnutí je pouze a jen na britských občanech, považují za žádoucí vyjádřit svůj společný, silný a upřímný zájem na tom, aby Spojené království zůstalo v Evropské unii. Stojí před námi mnohé nelehké výzvy a země Visegrádské skupiny se domnívají, že bude snazší se s nimi vypořádat, zůstane-li Spojené království členem Evropské unie.

Ukrajina

Země Visegrádské skupiny vítají a plně podporují nedávné doporučení Komise, aby byl Ukrajině umožněn bezvízový režim poté, co úspěšně splnila všechny požadavky stanovené Akčním plánem

vízové liberalizace. Země Visegrádské skupiny v tomto ohledu podporují urychlené přijetí příslušného legislativního návrhu.

V souladu s ustanoveními Prohlášení přijatého na summitu Východního partnerství v Rize země Visegrádské skupiny podporují Ukrajinu v tom, aby nadále pokračovala v reformním procesu na základě Asociační agendy, a opětovně vyjadřují svou připravenost pomoci Ukrajině v průběhu reformu. Jsme si vědomy toho, že reformní úsilí naráží na nevyřešený konflikt na východě země, a proto považujeme mírové řešení, které by respektovalo ukrajinskou nezávislost, svrchovanost a územní celistvost, na základě plného provádění Dohody z Minsku za zásadní pro vytvoření prostředí, které by Ukrajině umožnilo se naplno zaměřit na modernizaci a reformní agendu.

Země Visegrádské skupiny budou pevně zastávat pozici podporující odolnost Ukrajiny prostřednictvím bilaterálních a multilaterálních iniciativ, přijímaných mimo jiné ve formátu spolupráce NATO-Ukrajina.

Země Visegrádské skupiny zároveň zdůrazňují význam zachování přepravní trasy pro plyn přes Ukrajinu do střední Evropy.

Víceletý finanční rámec

Země Visegrádské skupiny se těší na debatu o víceletém finančním rámci EU po roce 2020 a jsou připraveny se této diskuzi aktivně účastnit. Aby se zajistila předvídatelnost a stabilita rozpočtu EU, měl by se přezkum v polovině období zaměřit primárně na rekapitulaci dosavadního fungování současného víceletého finančního rámce EU. Země Visegrádské skupiny jsou přesvědčeny, že jak přezkum v polovině období, tak debata o příštím víceletém finančním rámci EU by měly vycházet z principů transparentnosti, jednoduchosti, soudržnosti, výkonnosti a evropské přidané hodnoty. Zvláštní důraz by se měl klást na posílení investic, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, přičemž nejvyšší cíl představuje zajištění konvergence napříč Evropskou unií zachováním řádného financování tradičních politik zakotvených ve Smlouvách.

Řešení situace na trzích se zemědělskými komoditami

Země Visegrádské skupiny jsou hluboce znepokojeny situací na trzích se zemědělskými komoditami, především pokud jde o mléčné výrobky a vepřové maso. Současný negativní vývoj nerovnoměrně zasahuje různé členské státy a vytváří riziko závažných hospodářských a sociálních dopadů. Země Visegrádské skupiny proto naléhavě žádají Komisi, aby předložila efektivní společné evropské řešení, které by bylo předmětem diskuze na nejvyšší úrovni.